Nógrádi Gábor [apa]

Van másik!

Ötletek 1971–2021
Sikerek és bukások

Az ember ötlettermelő élőlény. Az evolúció rávette, hogy mindig találjon ki valamit, így igyekezzen túlélni a természet, az emberi közösség, és főleg a saját személyiségéből adódó csapásokat, csapdákat.

A szellem embereiben az ötlettermelés még vadabbul buzog, mert ez számukra munkaeszköz. A legokosabbak persze, ha eszükbe jut valami, leülnek egy sötét sarokba és megvárják, amíg elfelejtik, amint Békés Pál egyszer Bázelben megjegyezte. Én, sajnos, nem vagyok olyan bölcs, mint ő volt.

Olyan vagyok, mint a legenda szerint Hollywood: tíz filmből egy siker, kilenc bukás. Igaz, hogy ott, a Nyugati parton a sikerfilm bevétele behozza a többi veszteségét. Ebből a szempontból nem vagyok Hollywood.

Úgy gondolom ötven év ötletelés után érdemes néhány mondatban leírni sikereim és bukásaim történeteit. Tanuljon belőlük, aki tud ilyesmiből tanulni úgy, ahogy én nem.

1. Magánkiadás a hetvenes évek elején

Kéthátú életünkben című 64 szonettből álló kötetem magánkiadásának engedélyeztetését kértem a Minisztériumtól 1972-ben.

Megadták az engedélyt, mert – gondolom – nem vették magukra például a *„Porcelánemberkék pusztító gőgje…"* kezdetű verset, amit éppen a minisztériumi D. elvtárs viselkedésére írtam.

A kötetet egy régi hagyomány szerint előfizetési íven terjesztettem névre dedikálva. Több, mint ezret rendeltek belőle. A *Zsuzsa néninek* dedikált könyv az antikváriumban ma százszor annyiba kerül, mint egykori ára. Nem a kötet lett értékesebb.

2. A Sebő klub

A Kassák Lajos Művelődési Házat vezettük barátaimmal. A Sebő együttes koncertet adott, és Gergő fiamnak nagyon tetszett a zenéjük. Kétéves volt, és folyton a Sebő-féle népdalokat meg nótákat énekelte, ahogy az egy leendő főkántorhoz illik.

Megkértük Sebőéket, hogy csináljanak a Kassákban klubot. Ebben persze támogatott a saját ifjú csapatom Péterfi Ferenc vezényletével meg a kerületi tanács is.

A Sebő klub gyakori vendége volt többek között Nagy László, Vitányi Iván, Szomjas György, Bródy János, Szörényi Levente és a belügyesek persze. (Mint később megtudtam, kint ültek az ablakpárkányon és füleltek, hogy elhangzik-e a Székely himnusz.)

3. Kiadóalapítás

A kilencvenes évek elején egy könyvkiadónak felajánlottam korábban megjelent munkáimat. A *Segítség, ember!* című kötetet, amely azelőtt néhány évvel 70 ezer példányban kelt el, átvette volna a megkeresett kiadó úgy, hogy a megjelenés után fizet.

Számoltam. Aztán kiadtam a könyveimet én. Az egykori dedikálós tradíció módszerével ajánlottam fel 1996-ban az iskoláknak. Sokat rendeltek. Dedikálva, mint a mostanában megtalált listából látom 2680 példányt. Azóta számos kiadó alkalmazza a dedikálós rendelést, ha szerzője él….

4. A Tanárnő

Tanárnő címmel magazint indítottam. (Megjelent példányai az Arcanumban olvashatóak.)

Tíz hónap, 1200 előfizető és mínusz egymillió volt a vége. (Ebben a magazinban hirdettem, hogy előfizetés ajándékozható. Attól kezdve alkalmazza a legtöbb nyomtatott orgánum ezt a módszert… Szívesen!)

5. Falatkönyv

Jó étvágyat! címmel 50x70 mm-es füzetkéket nyomtattam vendéglők számára irodalmi részletekkel, viccekkel, történetekkel. Gondoltam, a vendég olvasgatja, míg jön az étel, jól érzi magát, és végül magával viszi a füzetet: a cégreklámot. Két minőségi étterem ismerte fel a marketinglehetőséget: a Kiskakukk a Pozsonyi úton, a Csülök Csárda Esztergomban. Egyébként bukta volt

Aztán a népművelő énem klasszikus novellarészletekkel adott ki Falatkönyveket ezerszámra ingyen, hogy a gyerekek kedvet kapjanak elolvasni az egész novellát. Móricz, Mikszáth, Móra, Karinthy Kästner, Hemingway…

(A kitűnő *Falatkönyv* címet Ránki Júlia adta a kiadványnak.)

6. Klasszikusok újramesélve

Ennek történetét sokan ismerik.

Nyolc regényt írt át Nógrádi Gergely hatalmas munkával kevésbé vájtfülűeknek is olvasható formában, ahogy ez évezredek óta szokás az irodalmi világban. Újramesélt például Bródy, Kosztolányi, Móricz, Radnóti stb. (A Sorstalanságot újramesélték a svédek.)

Az irodalmi élet egyik nagy szégyene, hogy azok is nekünk támadtak, akik ismerték a klasszikusok átdolgozásának példáit és indokait.

Ma már az értelmesebb tanárok tudják, melyik diáknak adják az eredetit és melyiknek az újramesélt változatot.

A mai kételkedőknek, bírálóknak egyébként azt javaslom, nézzék meg a neten hány – könyvtárakban porosodó – 19. századi klasszikust kölcsönöznek ki, ha nem kötelező. Én megtettem 2009-ben. Kétlem, hogy ma jobb a helyzet.

Egyébként: szívesen!

7. Dedikált könyvek boltja

A Pannónia utcában volt a bolt. Két évet élt meg. Vagy hármat? Ex libris etikettekre dedikált 118 író Ágh Istvántól Závada Pálig, Andrassew Ivántól Vathy Zsuzsáig. Az etikettet a szerző könyvébe lehetett ragasztani. Ha valamennyi bejött az újramesélt klasszikusokból, azt elvitte a bolt. De jó volt. A találkozások az írókkal, a dedikálások… Anekdoták.

Koltai Róbert és a Dedikált Könyvek Boltja

8. Balesetmegelőzési gyerekkönyvek

Az első 1996-ban jelent meg Cakó Ferenc rajzaival. A didaktikus, azaz tanító tanácsadó, ismeretterjesztő szépirodalomnak több évezredes hagyománya van.

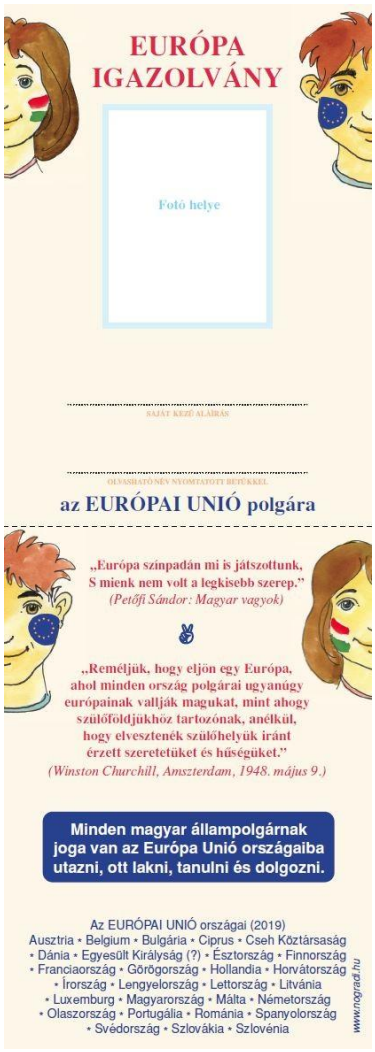
(Szerdahelyi István: *Bevezetés az esztétikába.)* Hésziodosz *Munkák és napok*, Vergilius *Georgica* vagy éppen Csokonai: *A lélek halhatatlanságáról.*

Azóta nyolc–kilenc baleset- és bűnmegelőző könyvünk jelent meg több mint 200 ezer példányban a támogatók segítségével. Ők ma már nem támogatnak, bár tudják, én az ördöggel is összefogok, ha gyerekéletekről van szó. Ők nem.

Az elmúlt 25 év alatt a tizedére esett a halálos kerékpáros gyerekbalesetek száma, és ebben a balesetmegelőzési könyveinknek szerepe volt. De úgy látszik ez a tény egykori támogatóimnak nem számít. Úgyhogy utolsó két könyvünk (a bűnmegelőzésről és a mobilozás veszélyeiről) nem

is jelent meg nyomtatásban. Ingyen küldtük szét PDF-ben minden iskolának és a Magyar Elektronikus Könyvtárnak is felajánlottuk.

9. Európa igazolvány

Miután az elmúlt ezer évben Szent Istvántól Rákóczi Ferencen át Petőfiig minden ép magyar elme Nyugat felé tekintett, tízezer példányban kinyomtattam egy játékos Európa igazolványt gyerekeknek, hogy erősödjön a kötődésük ahhoz kultúrához, amely nélkül nincs demokrácia. Az igazolványt felajánlottam az iskoláknak. Egy tanárnő rendelt. Egy másik megírta, hogy nem rendel, mert a tanártársaival együtt fél. Tetszenek érteni? Fél. Ennél rettenetesebb igét harminc évvel az un. rendszerváltás után nem ismerek.

Néhány kezdeményezesemet már nem is részletezem: KGGY elcipelése Izraelbe, üres *Titkos Napló* kinyomtatása 20 ezer példányban, svéd fel-világosító könyvek kiadása a prüdéria országában, online írótanfolyamok indítása nem csak íróknak stb.

Tudom, néhány ötletem dicsekvésnek hat. Mert az is.